СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 114. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 18-го травня, 1937. VOL. XLV. No. 114. Jersey City, N. J., Tuesday, May 18, 1937. THREE CENTS

ЗАКІНЧЕНО КОНВЕНЦІЮ З ВЕЛИКИМ УСПІХОМ

Новий уряд У. Н. Союзу.

ВАШИНҐТОН. — Девятнацяту головну конвенцію У. Н. Союзу покінчено на суботнішнім вечірнім засіданню пізно в ночі проголошенням висліду виборів головного уряду.

До нього ввійшли: Микола Мурашко, головний предсідник; Григорій Герман, заст. гол. предсідника; Марія Малевич, заст. гол. предсідника; Дмитро Галичин, головний рекордовий секретар; Роман Слободян, головний фінансовий секретар-касієр.

До головної контрольної комісії вибрані: Дмитро Капітула, д-р Амвросій Кібзей, інж. Степан Куропась, адв. Омар Малицький, адв. Роман Смук. Комісія буде складатися з 5 членів на основі зміни статуту У. Н. Союзу, принятої на цій конвенції.

Радними вибрані: Тарас Шпікула, Іван Лисак, Микола Давискиба, Антін Шумейко, Ілля Гузар, Степан Слободян, Онуфрій Запоточний, Іван Ваверчак, Володимир Дідик, Юлія Баволяк і Стефанія Палівода.

Відділення „Свободи".

Конвенція припоручила головному екзекутивному комітетові відділити „Свободу" фінансово від Українського Народного Союзу та створити для її видавництва спеціяльну корпорацію, щоб не наражувати У. Н. Союзу на грошеві процеси.

Зміна статуту.

Конвенція ухвалила низку нових постанов статуту, а крім того старі постанови погруповано в більше доступний і поглядовий спосіб.

З ухвалених добродійств для членів замітні отсі: знижено відсотки від позичок на членських грамотах з 6% на 4%; поширено запис посмертного на рідню дальших ступнів і на добродійні цілі; збільшено число делегатів від більших відділів; збільшено відшкодування за деякі каліцтва; облекшено поворот до Союзу членів, що перестали платити вкладки; знесено подорожні карти, а зате дозволено всякому членові платити вкладки, деб він не жив; підвищено суму посмертної запомоги в клясі І Молодечого Департаменту.

Ухвалено допомоги для рідного краю.

Конвенція розділила понад 5,000 долярів преріжних допомог. Велику частину цих допомог призначено на ріжні цілі в Америці: передівсім на допомоги членам та на стипендії для талановитої молоді, на піддержку шкіл і сиротинців. На ріжні старокраєві цілі ухвалено теж поважну суму.

Конвенція висловила свою симпатію для боротьби українського народу за повне політичне визволення зпід усіх окупацій та запевнила рідний край, що члени У. Н. Союзу будуть далі піддержувати цю боротьбу матеріяльно й морально.

Конвенція вислала привіт Олександрові Кошицеві з нагоди ювилею 40-ліття його праці для української музики, як теж подяку за оборону українського мистецтва.

Матвієві Костишиному, українському поетові, ухвалено подяку за його незаплачену народом поетичну діяльність та висказано надію, що він далі буде поміщувати свої поезії в „Свободі". Ухвалено признання для адв. Михайла Пізнака за те, що безітересово використав свої звязки з провідниками Демократичної Партії й федерального уряду для навязання тісніщих політичних зносин між американськими політичними кругами й українською іміграцією через конвенцію У. Н. Союзу.

ськими політичними кругами й українською іміграцією через конвенцію У. Н. Союзу.

Загальний вигляд конвенції.

Конвенція знаходила до самого кінця часті відгуки в місцевій американській пресі.

Відвідуючі її американські гості, газетярі й політики признавали незвичайно високу діловитість конвенції. Головно газетярі висказувалися з признанням, бачучи, що подавляюча більшість делегатів усе сиділа на салі і не покидала конвенційних нарад, як це діється звичайно на конвенціях родовитих американців. Ще більше подивляли вони, бачучи вечірні наради по вечері; на такі наради, говорили вони, не загнав би американцв за ніякі гроші.

Лише завдяки цим вечірнім нарадам можна було закінчити конвенцію за один тиждень. Без того конвенцію прийшлось би було відкладати на наступний тиждень і покінчилась би вона відай аж у вівторок, а то й пізніще, а тоді і кошти її були би вищі. З тих оглядів вища дієта, ухвалена конвенцією, була зовсім оправдана.

По проголошенню ново вибраного уряду У. Н. Союзу покінчено конвенцію відспіванням національних гимнів.

ПРОПОВІДУЄ „ЕВГЕНІКУ".

Професор суспільного здоровля в Колюмбійськім університеті в Ню Йорку, д-р Гейвин Емерсон, заявив, що люди повинні звертати більшу увагу на „евгеніку" та в практиці до неї пристосовуватись. Евгеніка це наука, яка каже звертати увагу на добір людей у цілі плодження дітей. Проф. Емерсон твердить, що колиб родичі звертали більшу увагу на свій добір, заки рішуться мати діти, то нові покоління булиб значно здоровші та щасливіші.

ЯК ПРАЦЮЄ „ТОВАЖИСТВО ШКОЛИ ЛЮДОВЕЙ" У ГАЛИЧИНІ.

Від 46 років працює в Галичині „Товажиство Школи Людовей", що розвиває в останніх роках щораз то більше польонізаційну діяльність між українським населенням. Це Т-во веде свою оживлену діяльність головно тому, що за ним стоїть одною лавою ціле польське громадянство від консерватистів і католиків до крайніх соціялістів, маючи одночасно видатну матеріяльну і моральну підтримку адміністраційної влади.

У звязку з недалеким польським національним святом 3-го травня польська преса веде акцію, щоб зорганізована цього року грошева збірка на цілі „Т. Ш. Л." випала якнайкраще. Львівський „Дзенник Польскі" з 10. квітня ц. р. (ч. 98) пише, що „Т. Ш. Л." начислювало в 1936 р. понад 80,000 членів. Свою рухливу діяльність вело товариство в колах і читальнях „Т. Ш. Л." Ця праця в цифрах виглядає ось-так: На терені 4-ох полудне-во-східних воєвідств працювало 475 кол, 1,800 читалень і 520 світлиць. Ці організаційні комірки виявили дуже велику активність. Крім того „Т. Ш. Л." вело в діловим році 50 передшкіль, що мали 2,890 дітей, 25 народних і 6 середних шкіл, 9 професійних шкіл, 12 бурс для сільської молоді, 705 півосель, в яких 6 тижнів перебувало 30,000 дітей. Далі уладжено 12,562 відчитів і гутірок, 4,220 нац. свят, 3,500 вистав, 2,150 забав, 130 прогульок, 45 недільних народних університетів, 200 загальноосвітніх і господарських курсів та 2,592 випозичалень книжок.

Спеціяльну увагу звернуло „Т. Ш. Л." на „доми людове", що їх має 601. З того 340 призначено виключно на „доми людове", в 147-мох є спільно школи і „доми людове" та 72 будинки призначено виключно для шкіл. Вкінці 42 будинки призначено на бурси і професійні школи. Крім того „Т. Ш. Л." має ще 279 парцель під будову „домів людових". У діловому році зрадіофонізовано 150 світлиць „Т. Ш. Л."

Слід теж згадати, що це Т-во видає багато книжок і такі тижневики для села: „Наша Праца", „Програм Праци" та „Пшеводнік Освятови".

ЖЕБРАК, ЩО МАВ 18,000 ЗЛОТИХ.

В околиці Томашова Мазовецького помер несподівано якийсь жебрак. При ньому знайшли мішочок з 18,000 зл. у банкнотах.

ПРОКУРАТОР ҐІҐЕН ПРО НИЗЬКУ МОРАЛЬ У ШКОЛАХ.

Нюйорський прокуратор Ґіґен заявив, що по деяких школах у Ню Йорку мораль знаходиться в грізному стані. Він далі сказав, що його агенти ведуть слідство в тій справі і в найближчих днях він подасть усе до відома. З його розмови виходило, що в деяких школах і біля шкіл певні люди потворили кубла, в яких віддаються сексуальним збоченням. Одначе він заявив, що вчителі та завідателі шкіл при цьому зовсім непричасні.

ЖІНКИ БЕРУТЬСЯ ЗА ВИНИЩУВАННЯ ЗЛОЧИНУ.

На річній конференції організації „Гедон Гол" в Атлянтик Сити пані Анна Крос виголосила доклад, у якому сказала, що винищувати злочин і запобігати його поширенню це річ жінок. Мужчини завели в цьому напрямі. Вона дослівно сказала: „Ми мусимо закотити рукави, можливо навіть натягнути гумові рукавиці і заложити газові маски і мусимо йти вперед назустріч твердим „фактам". Далі вона говорила, що перестороги „не пускати дітей тут, або там, бо вони зіпсуються" — до нічого не доводять. Передівсім треба знищити ті місця, де діти можуть зіпсуватися.

КОМІЧНА ПРИГОДА ГОЛЯНДСЬКОЇ КНЯЖНИ В ПАРИЖІ.

Княжну Юліяну, яка на останній етап своєї пошлюбної подорожі призначила Париж, стрінула доволі комічна пригода. Княжна купила в одному паризькому домі моди прегарну сукню на лондонську коронацію за 30,000 франків. Магазин моди вислав до гостинниці ще й інші моделі, щоб їх княжна оглянула. З причини непорозуміння прислуги ці моделі попали до княжих скринь. Коли фірма післала своїх урядовців по моделі, виявилося, що сукні, вартости 180,000 франків, відїхали з княжою парою до Голяндії. Щойно голяндський консуль у Парижі повідомив Ґаґу про непорозуміння і кілька годин пізніще окреме авто відвезло сукні до Парижа.

ЗЛОДІЇ ПРИСПАЛИ КУПЦЯ В ПОЇЗДІ.

Купець Герш Бірнбавм зі Снятина був у Львові, де дістав у банку 3,000 зл. З цими грішми всів Бірнбавм до поїзду, що їхав зі Львова до Коломиї. По дорозі всіли до переділу з Бірнбавмом два людці, що — здається — приспали його й ограбили з 3,000 зл. Бірнбавм зголосив про крадіж на двірці в Станиславові.

БУДУЮТЬ НОВІ КОСТЕЛИ.

У селі Винограді коло Заліщик кс. Г. Немчинський з Гвіздця посвятив площу під будову костела. Як звичайно у таких випадках буває, на посвячення приїхав заліщицький староста Віммер і польський пос. д-р Васілевський. Крім того будують новий костел у селі Краснім, пов. Ярослав.

НАСЛІДНИК.

Як відомо, місто Помпеї засипав попіл Везувія 79. р. по Христі. Тепер і місто і гарний амфітеатр відкопали. В театрі знову дають вистави. Директор театру перед першою виставою подав ось які анонси в часописах: „Розпочинаємо новий сезон у міському театрі в Помпеях у найближчу неділю оперою „Донька полку". Останню драму відіграли в нашім театрі перед 1800 роками під дирекцією пана Квінта Марція, а саме драму „Трояни" пана Сенеки. Отож прошу панів, шляхту і всю чесну публику, всю ласкавість, виявлювану мому попередникові, перенести й на мене, його наслідника, бо я доложу всіх сил, щоб мій репертуар стояв гідно побіч його".

ЖІНКИ ХОЧУТЬ ТОГО, ЩО ТЯЖКО ДІСТАТИ.

Подібно, як у часі війни, коли то німецькі жінки впровадили були моду ношення черевиків з високими холявками, хоч шкіри на обуву було дуже обмаль, так і тепер вони впроваджують подібну моду, хоч Німеччина нині терпить великий брак шкіри. В цю справу мусів вмішатись уряд, який заборонив виробляти черевики з високими холявками. Також уряд заборонив уживати шкіри на фотографічні апарати.

ЗАБОРОНА КРИМІНАЛЬНИХ ФІЛЬМ У ФРАНЦІЇ.

„Матен" повідомляє, що французька влада рішила заборонити ставити в кінах фільми з життя ґенґстерів і взагалі фільм із поліційно-кримінальним змістом. Всі такі фільми будуть дуже гостро цензурувати, тому, що вони впливають сильно на зріст злочинности.

ОЗВІРІЛИЙ МАЗУР УБИВ СЕЛЯНИНА.

Господар українець з поблизкого села в переїзді попри магістрат міста Сокаля, не хотячи зачепив возом візодного мазура й зломив тамтому ручицю. Мазур орчиком розбив селянинові голову. Раненого не вспіли довести до шпиталю і він помер на фірі. Вбивника арештували.

СМЕРТЬ СЕРЕД ЦВІТІВ.

Рідкий випадок смерти трапився з париженкою Ферреолі-ною Габійон, що була манекіном в одному з паризьких великих магазинів. Вона була дуже гарна, а заробляла дуже мало, так, що не могла прожити із своєю мамою. Її знайомі намовили її попробувати щастя у фільмі. Вона покинула свою посаду і дістала місце в одній кіновій фірмі, але тільки як статистка, бо не мала драматичного таланту. Це пригнобило її так, що вона думала про самогубство. Та вся з мріями про мистецьку карієру, хотіла бодай умерти як велика артистка. Вона купила за всі гроші, які мала, цвіти з опяняючим запахом, зажила сильного наркотику і замкнулась у своїй кімнаті. Вмерла подібно як „Камелієва дама". Кілька днів пізніше віднайшли її серед цвітів.

ЧЕРГОВІ АРЕШТИ В СОВЄТАХ

МОСКВА. — Совєтська влада розігнала майже цілу раду робітничих союзів у Москві. Залишила покищо тільки голову ради, Шверникова. Чотирьох членів екзекутивного комітету ради: Жарікова, що був директором чужоземних робітників; Котова, директора бюра суспільної обезпеки; Антошкіна, помічника директора дослідного бюра і Мілютана, редактора юнійного часопису, арештовано. Закидається їм зловживання гроша, а також „троцькізм". На адресу „ради робітничих союзів" також падали закиди, що вона занедбує обовязки, не є чуйна в боротьбі з ворогами народу, не держить контакту з робітниками і т. п.

СКОНФІСКУВАЛИ „КОМСОМОЛЬСЬКУ ПРАВДУ".

МОСКВА. — В Москві викликав величезне враження факт, що ҐПУ сконфіскувало кількадесять тисяч примірників „Комсомольської Правди". В цьому числі були вістки, незгідні з правдою. Влада рівночасно зробила велику чистку серед персоналу часопису „Соціялістическая Связь", де перебували, як твердять офіційні круги в Москві, „антисталінські елементи". Чистка також не оминула редакції „Рабочій Путь", у якій арештовано кількох співробітників.

СТАЛІН, ЧИ ВОРОШИЛОВ?

МОСКВА. — У звязку з численними арештами в Совєтах, і то найвище поставлених осіб, у деяких кругах вперто кружляють вістки, що за тим усім стоїть комісар війни Ворошилов. Це він переводить ті чистки, а Сталін фактично є фігурою в його руках. До якої міри Сталін попав у залежність Ворошилова, ці круги вказують також на зміну варти в Кремлі. Прибічну сторожу Сталіна з Кремлі зняли, а поставили сторожу, що складається з частин червоної армії.

ПОВІНЬ АНТИСЕМІТИЗМУ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Протижидівські розрухи в Польщі в застрашальний спосіб поширяються. Більша частина жидівських склепів у Берестю над Бугом здемольована і всі товари знищені. На передодні похорону поліцая, якого пробив ножем один місцевий жид, товпа була така розюшена, що жиди мусіли втікати з міста, або забарикадуватися по домах. Протижидівські розрухи поширились і на інші міста. У Варшаві експльодувала в будинку жидівської інституції бомба, яку підложили невідомі справники. В Грабові, лодзького повіту, знищено також цілий ряд жидівських склепів і вибито 250 виставових шиб. Далі вибухли протижидівські розрухи в Кобриню, Тероспольо і Черновчицях.

КОМУНІСТИ ХОЧУТЬ ЗАХОПИТИ ВСЮ ВЛАДУ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД. — У лівому еспанському уряді зайшов розкол, який ще не знати, чим скінчиться. Старий уряд подався до димісії, а нового уряду премієр Лярго Кавалеро не може зложити, бо на перешкоді стоять комуністи. Вони жадають, щоб міністерство війни, яке тепер відповідає за провадження горожанської війни, перейшло виключно в руки комуністів. Також вони домагаються більшого числа комуністичних міністрів у кабінеті. Не будучи в змозі зложити новий кабінет міністрів, Лярго Кабалеро зрезиґнував зі своєї місії перед президентом Азанею.

ЗАВЗЯТІ БОЇ ПІД БІЛЬБАО.

БІЛЬБАО. — Революційні війська зводять завзяту боротьбу з військами басків. Останні ставлять героїчну оборону, але під натиском революційних військ мусять крок за кроком уступати. Впродовж кількох днів на фронті Аморебієта вони подалися дві милі. Революційні літаки бомбардували Валенсію, тимчасову столицю червоного уряду.

РЕВОЛЮЦІЯ В АЛЬБАНІЇ.

ТІЛЯНА (Альбанія). — В полудневій частині Альбанії вибухло проти правлячого альбанського уряду повстання, яке ведуть бувший альбанський міністер внутрішніх справ Етем Тото і капітан Гібен. Повстанці захопили місто Арґирокастрон. Уряд вислав туди військо.

МУСОЛІНІ ПРИПИНИВ ПАПЕРОВУ ВІЙНУ З АНГЛІЄЮ.

РИМ. — Мусоліні наказав припинити дальші газетні виступи проти Англії й злагіднити тон у відношенні до англійських справ. Це вважають політичним маневром Мусолінія на передодні адміністраційних змін в Англії. Також позволено в Італії продавати англійські часописи, які впродовж коронаційного тижня були конфісковані. Крім того італійські журналісти, які на час коронації були відкликані з Лондону, тепер знов по одному вертають на свої місця.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 8_-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted r mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ У ВАШИНҐТОНІ?

Коли головний уряд У. Н. Союзу постановив, що 19 конвенція У. Н. Союзу відбудеться в місті Вашинґтоні, піднялися серед деяких кругів членства У. Н. Союзу голоси критики. Ці голоси зросли ще більше у передконвенційнім періоді, як уже проголошено конвенцію. Не зважаючи на те, що головний уряд поступив на основі права, даного йому ухвалою 18 конвенції, та що зміняти постанови вже не було можна, сипалися голоси критики, головно в конвенційних проєктах. Нині, по укінченню 19 конвенції, вже можна говорити про те, чи добре зробив головний уряд У. Н. Союзу, вибираючи на осідок конвенції Вашинґтон. Говорити вже можемо не на основі міркувань і здогадів, але на основі фактів. Міркування й здогади, що опиралися на простім, теоретичнім думанню, нині вже знайшли свою пробу в живій дійсності.

Замісць того, щоб розбитися в місті, в котрому нема більшої української кольонії, члени конвенції становили в ньому замітний додаток. Великі жовто-сині відзнаки звертали на себе увагу по всьому місті. Вашинґтонці з питомою їм цікавістю зачіпали наших делєґатів на розмови, випитуючи про нашу конвенцію, орґанізацію й нарід.

Зацікавилася конвенцією також місцева преса. Не зважаючи на те, що коронація анґлійського короля відсунула навіть справи першорядної суспільної ваги зі сторінок ґазет, вашинґтонські часописи подавали про конвенцію не лише численні звідомлення, але й ілюстрації.

Ще більше можна було зробити, якби уряд У. Н. Союз не мав був ніяких перешкод та напастей за відбування конвенції у Вашинґтоні і міг спокійно вповні підготовити конвенцію з огляду на пропаґанду.

Ще ясніше було видно це з так званим „бенкетом". Думку влаштування такого конвенційного бенкету взялися зараз використовувати для аґітації ріжні демаґоґи. Говорили, що загал членів У. Н. Союзу буде дивитися зле на такий бенкет.

Не зважаючи на ці страшення, бенкет відбувся, і нині навіть багато з тих, що йому противилися, признають, що він останеться для них незабутнім спомином на все життя. Ціла низка конґресменів виступила на цьому бенкеті з промовами до делєґатів, а кожний з них показував своє обізнання з українськими справами й українською еміґрацією. Без сумніву, цим політикам ще більше обізнання з українською справою додав особистий контакт з українцями.

Досвід повчив членів головної конвенції У. Н. Союзу, як корисно, важно і потрібно є для українських установ в Америці відбувати свої конвенції й конґреси у Вашинґтоні.

БЕЗ ІЛЮЗІЙ

В нашій „нормалізаційній" пресі („Ділі" й ін.) досить часто можна тепер читати (а також у **„Бюлетині польсько-українськім"** у Варшаві) статті тих самих авторів, що намагаються довести нібито ендеки це одно, а санація — друге; що намагаються воскресити „заповіт Пілсудського", який завше був за толеранцію супроти „меншостей" і особливо супроти українців.

Недавно вийшла дуже цікава книжка одного польського вченого, проф. Ольґерда Ґурки п. з. „Наруд і паньство", в якій між іншим стрічаємо влучну характеристику полк. маршала Пілсудського, а особливо його політики щодо „меншостей" і українців.

Автор пише: „Маршал Пілсудський впродовж трицятьох літ незломно і безкомпромісово поборював усякі прояви польських так зв. „народових" напрямків. **Але** властне він здійснив у чині найбільші „народові" цілі...

„Маршал Пілсудський ніколи не будував своїх ділань на політичнім поперті клерикальних ґруп. **Але** приймав їх співпрацю, причім завсіди утримував добрі відносини з католицькою церквою" (додам від себе: помагаючи їй будувати нові костели на Волині і в Галичині.

„Маршал Пілсудський ніколи не реклямував своїх посунень і починів націоналістичними гаслами. **Але** безнастанно підносив і нормував працю над розвитком освітовим, культурним і фізичним сили польського народу" (додам від себе: м. і. і на „кресах").

„Маршал Пілсудський, як у часах воєнних так і повоєнних, не хотів для Польщі монархії, був республиканцем. **Але** допровадив Польщу до конституції з сильною, дійсною владою президента, що має становище монарха" (додам від себе: майже таке, як колись російський цар і значно більше ніж цісар Вільгельм німецький).

„Маршал Пілсудський був противником усяких **уставових** обмежень для національних меншостей. **Але** недопускав ті меншости до того, щоб вони рядили Польщею і рішали про польську політику". Іншими словами: **уставово „прав"** меншостей не обмежив, але на ділі так.

„Маршал Пілсудський був українофілом, — твердить Ґурка — підтримував чином і пером національні українські змагання. **Але** урятував Львів, відзискав цілу Галичину (в тексті „Малопольску") і не завагався в інтересі держави перед перепровадженням пацифікації Галичини.

„Маршал Пілсудський не допускав засади пертрактування з „меншостями" або поборювання „меншостей" як однолитого бльоку, що протиставлявся польському народові", себто не підносився навіть до такої ліберальної політики супроти „меншостей", на яку здобулася хочби габсбурська монархія.

„Маршал Пілсудський був противником того, щоб удаватися до політичних репресій. **Але...** зажадав слідства і виконання кари за краківський зїзд (Берестя) опозиційних партій і заапробував концентраційний табор (Береза) для загамування всіляких націоналістичних і суспільних деструкцій у державі.

„Маршал Пілсудський умів бути правдивим чародієм у приставанні з людьми. **Але** умів бути теж „свищучим батогом" супроти „політичних шкідників".

Поминаючи захоплення автора-поляка своїм національним героєм, мусимо ствердити, що дана тут характеристика Пілсудського досить влучна. На словах соціяліст, ліберал, сторонник конституції і боротьби „за нашу і вашу вольность"; на ділі був він таким же націоналістом, як і „вшехполяки": він „відзискав" Галичину, він був автором Берестя і Берези, він був промотором гасла, що в Річи Посполитій голос у політичних справах мають лише поляки.

Це повинні собі усвідомити українці з табору прихильників санації і не протиставляти „доброго царя" його кепським слугам-виконавцям та не малювати його портрету, як напр. український маляр Масютин, у центрі оточеного гербами „прометеївських" народів (у тім числі і тризубом) Сходу Европи.

Хай замісць того уважно читають Ґурку.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

„ВЕЛИКИЙ ЛЬВІВ"

(Для „Свободи").

Перед кількома літами прилучено до Львова підміські громади: Левандівку, Голоско, Клепарів, Замарстинів, Кривчиці, Кульпарків і таким чином повстав „Великий Львів".

Я належав раніш до кульпарківської громади, а тепер я є обиватель „великого Львова". Якщоб мене хто спитав, коли мені було краще, чи раніш, чи сьогодні, то скажу: під кожним оглядом сьогодні краще. Бо раніш я на запит, де живу, мусів говорити: в Кульпаркові. А що там є дім варіятів, чи пак лічниця, то якось часом приходилось мені не до смаку з отим Кульпарковом, а сьогодні зовсім не те. Де живеш? — питає той чи другий, а я з помпою: у Львові.

Ну, а далі візьмім хочби таке: Раніш, бувало, хочеш будувати хату, чи палату, йдеш до війта, подаєш якийнебудь свисток паперу, він грим печатку і консес на будову готовий. А сьогодні тобі львівський маґістрат з парадою полагоджує, обективно студіює твої пляни, поправляє, дораджує, щоб твоя хата не була яканебудь, а щоби було на що подивитись, ну, і рішає твої пляни по кількох літах. Ось ми подали перед пятьма роками пляни на будову церкви при горішній Потоцького, то не одну пару черевиків сходив комітет до маґістрату, а пляни ще не затверджені. (Вибач світлий маґістрате, бо по написанні мого оповідання про „великий Львів" я довідався, що пляни на будову нашої церкви вже затверджені і отсим я прошу складача, щоб у дужках про це згадав, бо честь, кому честь).

Або візьмім наші вулиці. Перше були в нас полеві дороги, підчас дощу вода по коліна, а сьогодні є вибоїсті дороги з болотом по коліна, а болото все таки краще, ніж вода, бо хто легкий, то потрапить ходити по болоті, не заболотившись, а врешті маґістрат печалиться і про нас, бо денеде є в нас жужлем посипані стежки, а часом подарує нам маґістрат старі потріскані плити хідникові з середмістя і ми понакидаєм там, де найбільше болото, та перескакуєм з каменя на камінь, аж любо.

А ще яку вигоду ми маємо з львівським маґістратом? Оце найбільша вигода то та, що маґістрат не знає, які в нас вулиці, цебто, як називаються наші вулиці, а ми живем собі, як у Бога за дверми, бо ніхто нас не може знайти. Маєш платити вексель, не платиш, бо ані банк, ані нотар тебе не знайде. Маєш діло з коморником, спи спокійно, він тебе так скоро не знайде. Одна ізба скарбова вміє дати собі раду і навіть тут тебе знайде. Але назагал можна тут жити спокійно, бо маґістрат нарошно не дбає про те, щоб світ довідався, де є та чи інша вулиця на периферіях Львова.

Я живу собі при вулиці Ольшевського. Ану йди, хто хоче, до маґістрату, на поліцію, чи де хочеш, та спитай: „Пшепрашам, ґдзє то бендзе Ольшевскеґо уліца?" (По українськи нема що питати, бо відпалять: по хінську не розумем). То коли спитаєш чемно, навіть урядовою мовою, то дістанеш відповідь: „Нема такей уліци". Минулого літа приїхав до Львова один американець, мій знайомий, котрий хотів зі мною побачитись. Шукав мене три дні, був у поліції, в маґістраті, питав на вулиці стійкових; всі його впевняли, що це відай якесь перекручення назви, бо вулиці Ольшевського у Львові нема. Збентежений американець поїхав зі Львова, не бачившися зі мною, хоч я живу при вулиці Ольшевського і назва вулиці виписана на таблиці, а таблиця прибита на двометровім стовпі, а стовп стоїть на розі вулиці, тільки вчора везли фірмани цеґлу, котрийсь загатив у стовп і вивернув його до болота, але тоді, коли той американець був у Львові і шукав тієї вулиці, то стовп стояв, на що маю сотні свідків.

Або оце минулої неділі приїздить до Львова професор одної ґімназії з Варшави, хтось подав йому мою адресу, бо він шукав помешкання для вакаційної оселі, та сказано йому, що я маю в Гребенові хату, отже можу винаймити цілу хату на оселю. Професор в першу чергу купує собі плян Львова, шукає Ольшевського вулиці, нема; питає стійкового, той бере свій записник, шукає, думає; нема, каже, такої вулиці, є лиш Олеховського вулиця на Левандівці. Варшавський професор мандрує на Левандівку, шукає, питає, є там Олеховського вулиця, але нема там Марусина, котрого йому треба. Вертається до міста і далі питає за Ольшевського вулицею, але ніякий компетентний чинник не знає нічого про існування такої вулиці. Може знає хіба президент міста, але годі, щоб усі йшли до нього питатись, де яка вулиця лежить. Тай годі знову вимагати, щоб маґістрат друкував нові пляни Львова та дав ті пляни до вжитку поліції та ріжних бюр, коли ще є старі пляни Львова і треба їх колись зужиткувати. А варшавський професор дав собі раду, бо поїхав до Гребенова і там йому сказали, що Ольшевського вулиця є у Львові, треба їхати чвіркою на кінець Листопаду, а потім наліво і третя бічна вуличка Горохівської називається Ольшевського. Про неї знають лише стійкові з шестого комісаріяту, котрі раз на пів року тут заглядають, чи ми ще живем... З такими інформаціями вернувся варшавський професор з Гребенова і щойно тоді мене знайшов. (Це факт, цікавим можу служити адресою того професора). Він поїде до Варшави та оповідатиме чуда-дива про „великий Львів", але мене внаслідок того голова боліти не буде, бо мені з тим дуже добре, що мене ніхто не може знайти, якщо хоче особисто зі мною бачитись. Бо хто сьогодні хоче зі мною особисто говорити? Переважно вірителі, або такі, що шукають посади, запомоги, роботи, а я під тим оглядом нікому не можу помогти, бо сам того самого шукаю. А трапиться раз на рік такий клієнт, як цей професор з Варшави, що хоче винаймити мою хату в Гребенові, то він поїде до Гребенова і там його справлять до мого львівського помешкання краще, як львівські стійкові або інші компетентні чинники „великого Львова".

А на маґістрат Львова годі нарікати; він досить багато вже зробив, що нас до себе пригорнув, що нам каже платити податки, сто разів більші, як ми раніш платили, коли були простими селюхами... Будьмо контентні, що ми львівські обивателі, пани, а колись, як за наші гроші Львів підреперується, то може і нам щось потім капне, а вже в кожнім разі маґістрат то колись напевно знатиме всі вулиці напамять. Спитаєш, а перший кращий стійковий співатиме, мов канарок, що і як. А нині, то годі, щоб відразу всі про те знали, які там вулиці є на периферіях. Ще до того в таких випадках, коли є дві вулиці, назвами подібні до себе, або коли якийсь стовп з назвою вулиці перевернеться в болото...

Григорій Марусин.

ЛІКУВАЛЬНА ОТРУЯ.

Хто не знає олеандра, цієї прикраси міських гостинниць і каварень? Це частенько наслідком недогляду скошлявіле деревце, що коротає свій вік у дерев'яній посудині. Такий олеандер то лише тінь щасливіших своїх братів, що розцвітаються у південному сонці та наповняють повітря милим запахом.

Тяжко можемо повірити, що гарне дерево в усіх своїх частинах дуже трійливе, бо має в собі алькальоід олеандрін, якого лікувальну силу, дуже подібну до відомого наперстника (Діґіталіс), знали вже тому 50 літ. Та щойно тепер уводять знову цю отрую як лік у недугах серця. Кажуть, що цей олеандровий лік далеко ліпший, ніж лік із наперстника званий Діґіталіс Пурпуреа.

Мала Оля не хоче вмити личка.

— Будь чемна, — напоминає бабуся. — Як я була в твоїх літах, усе радо милася.

— Ну, і як бабуся тепер виглядає... — каже на те Оля.

— Пишу тепер мої спомини.

— А чи ти вже дійшов до 28. грудня 1936 року?

— Чому саме до того дня?!

— Бо тоді я тобі позичив був сорок долярів і ти ще мені їх досі не віддав..

ОСТАННЯ КОРОЛЕВА МАДАҐАСКАРУ

Острів Мадаґаскар, що є французькою кольонією, більший є від самої Франції, а має лише 3.4 міліона населення, з того ледви 27 тисяч білих. Отже ще доволі є місця на кольонізацію. Тому то французький міністер кольоній сказав, що готов приняти на Мадаґаскар жидів на поселенців.

Франція не відразу взяла Мадаґаскар під свою владу. Зпочатку в сімнацятім столітті творила там торговельні факторії та посилала представників на мадаґаскарський королівський двір. Бо Мадаґаскар здавна мав свою власну, хоч примітивну культуру, а правила там аристократична кляса, звана Ґова. Ця кляса вибирала володарів, а радше володарку, бо ця країна надзвичайно сподобала собі жіночу владу.

Франція зпочатку не мала надзвичайно великих кольоніяльних вимог, в ввійшла на той шлях та радше за прикладом Анґлії. Анґлія дуже скоро зрозуміла які великі користи матиме, коли візьме в свої руки заморську торговлю.

Французи у свому кольонізаційному поході звернули увагу також і на Мадаґаскар, розумно зєднали собі володіючу клясу Ґова та щораз більше закріплювалися на острові.

В 1883 році королевою Мадаґаскару стала Ранавальо III, яке то імя в мові туземців значить: жінка-самоцвіт (перла). Заховалося про неї багато спогадів. Ранавальо була гарна й лагідна. Піддані обожали її. Та життя готовило їй саму журбу. Не зазнавала любови, як вийшла за чоловіка з політичних оглядів. Зрештою він помер скоро. Та ще не було найгірше. Саме Франція, хотячи тоді затерти ганьбу великої поразки у війні з прусаками 1870 року, стала завзято здобувати для себе заморську імперію.

У 1895 році Ґаліені заняв збройно столицю Мадаґаскару, Тананаріве. Ранавальо бачила, що ніякий спротив нічого не поможе та від першої хвилини готова була на всякі уступки. Та завойовник не полишав нічого, щоби зранити душу жінки й королеви. Не післав їй нікого із своїх адютантів, щоби її повідомити про свій приїзд, а прислав їй приказ звичайним післанцем, щоби точно в 3 годині явилася в його нameті.

Можна собі уявити, як цю зневагу мусіла відчути. Та Ранавальо бажала охоронити рідний край від воєнних страхіть, тому зявилася точно в наметі французького вождя.

Завдяки тій лагідности та уступчивости вдержалася ще на престолі. Одначе не довго. В 1897 році викрили змову проти французів. Ранавальо до змови не хотіла належати. Та того не признали її заслугою. Вихіснували змову, щоб усунути останню признаку незалежности Мадаґаскару. Ранавальо одержала від французького ґубернатора приказ покинути острів. Заливаючися сльозами, стала сама пакуватися. Сама складала свої одяги й полотно, яке сама ткала, як це було звичаєм аристократичних жінок. До одного з куфрів запакувала свою корону, скиптр і коронаційну багряницю. Знала, що ті відзнаки вже нікому на острові не придадуться.

Кілька двірських жінок і протестантський пастор, який їй що дня читав Біблію, це був її почот. Французький корабель завіз її насамперед на острів Ревніон, та це для французької влади виглядало заблизько Мадаґаскару, тому дали приказ відвезти королеву до Марсилії. Тут рішилася її доля. Заслали її до Альжиру, признаючи апанажів 30 тисяч франків річно. Тут теж на засланні небаром померла.

Дешево купила Франція величезну кольонію і має з неї великі користи, вихіснoвує її мінеральні багатства, плекає тут на велику скалю худобу. Та врожайні степи Мадаґаскару ждуть людей, які управляли би її так, як американці управляли великі північно й південно американські прерії.

СТАРОМУ СПІВЦЕВІ М. КОСТИШИНОМУ

Здається ще вчора молодість буяла,
Здається ще вчора мов птиця літав,
По цілому світу кружляв своїм умом
І пісні, як вмів лиш, так для нас співав.

Весело сміялась весна йому в серцю,
А кров в жилах грала, як гарний скрипак,
Він радів, бажав всім вільної Вкраїни,
Бо з роду він вірний завзятий козак.

Літо проминуло, нині прийшла старість,
Лице поорала мов ниву плугар
Пригорбила спину, здоровля забрала
І нині, як глянеш, він, не він... нуждар.

І пісні помалу його затихають,
Нема, як то було, співав він колись,
Весело, завзято, з радістю у серцю:
До гурту єднайся, працюй і борись!

Помалу затихнуть ті пісні навіки,
Його позабудуть, що навіть він жив,
І словом подяки ніхто не згадає,
Що колись він в піснях добро лиш робив.

— — — — — — — — — —

І так то, наш Батьку, на світі буває
Як жив, то цурались; пімреш—не спімнуть,
І слід на чужині затопчуть, загине,
І про тебе більше вже не буде чуть.

Ніхто не заплаче, хіба рідні пісні,
Котрих ти багато так нераз співав,
В котрих ти недолю рідної Вкраїни
Своїми словами в серці виливав.

Микола Горішний.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ

за квітень 1937 року.

НОВИЙ ВІДДІЛ:

Зорганізовано новий молодечий відділ ч. 222, під назвою **Тов. ім. Івана Гонти, в Вест Пулмен, Шікаго, Ілл.**

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 14. Дудар Данило.
В. 21. Білас Софія.
В. 22. Шпак Анна.
В. 25. Галич Василь.
В. 34. Цибак Микола, Кульчицький Іван.
В. 43. Городиська Марія, Возняк Евфрозина.
В. 44. Яремчук Марія.
В. 45. Кіс Розалія, Кіс Марія.
В. 47. Явний Теодор.
В. 57. Зальопана Ростислава М., Коник Едвард.
В. 63. Буряк Марія.
В. 76. Ґураль Михайло.
В. 78. Зьотик Марія.
В. 91. Карваш Стефан.
В. 94. Боднар Іван В., Дзюмага Михайло.
В. 97. Молодович Володимир.
В. 102. Митросевич Микола.
В. 106. Співак Юлія, Музика Михайло.
В. 112. Сушко аКтерина.
В. 126. Калинич Іван.
В. 147. Верноський Анна, Касич Юлія.
В. 155. Арнот Джеймс Едвард.
В. 161. Фірич Михайло.
В. 176. Демкович Василь.
В. 180. Мончак Іван, Мончак Олена.
В. 183. Зелінська Марія.
В. 187. Босович Петро.
В. 200. Парпон Роман.
В. 204. Рибак Василь, Марко Андрій, Кохановська Катерина, Андрушин Андрій, Рібек Іван, Глинський челян, Рапій Лукаш, Рапій Юлія, Сушко Олена.
В. 213. Скарбівський Володимир.
В. 217. Таркулич Петро, Захарко Лев.
В. 221. Притула Андрій.
В. 222. Береза Станислав, Шемердяк Лев, Шемердяк Лодик, Заокопний Стефан, Заокопний Володимир П., Білик Іван, Майцях Павло.
В. 239. Гуменчук Павло.
В. 251. Гамуляк Розалія.
В. 254. Валак Антін.
В. 260. Харко Ева.
В. 264. Козій Іван мол., Гома Михайло.
В. 271. Чучман Ольга.
В. 275. Юрків Володимир.
В. 276. Семков Іван.
В. 281. Бенцал Михайло.
В. 284. Щурек Марія, Щурек Анна.
В. 287. Дубек Франко.
В. 291. Курч Стефан, Наконечний Лев, Пелех Юліян, Попович Розалія, Ткач Григорій.
В. 292. Кеянчук Марія, Ониськів Григорій, Бойко Іван.
В. 300. Сцілена Марія, Сцілений Іван.
В. 305. Кічула Матвій.
В. 317. Поцентилюк Анастасія, Петришин Іван.
В. 319. Канцерюк Михайло.
В. 336. Степанек Катерина, Кальницький Мирон, Кальницький Михайло.
В. 342. Ґураль Андрій.
В. 343. Савач Марія.
В. 361. Горішна Романка, Бих Віктор, Бих Петро, Мельник Катерина, Пула Евген, Куций Катерина, Куций Юрій, Конаш Анастасія, Семан Іван Володимир, Косців Анна.
В. 367. Шарлецький Андрій.
В. 369. Коцан Марія, Янчак Елисавета.
В. 373. Гармич Софія.
В. 383. Вовк Роман.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Новак Фемій, Тарас Михайло, Барна Ева, Ґіґович Йосифа, Карпяк Василь, Піта Михайло.
В. 6. Воробель Андрій.
В. 7. Костик Роман.
В. 9. Гевчук Павло, Ващук Мартин, Серединська Марцеля, Серединський Йосиф, Серединський Станислав,* Вербіцький Михайло.
В. 10. Завидяк Мілько.
В. 20. Колачинський Йосиф.
В. 39. Бура Текля, Кондрасевич Микита,* Кондрасевич Ева, Фішер Анна.
В. 62. Сливар Іван.
В. 74. Олач Марія, Василюк Григорій, Ярема Петро, Шевчук Стефан, Олач Дмитро, Ґеча Іван, Мундзякевич Антін.
В. 77. Бащик Іван, Шкуринас Антін.
В. 78. Стерник Іван, Ґонтарчик Василь, Ваненчук Антін, Вавращко Антін, Вавращко Цецилія, Якобовський Іван, Шайняк Михайло, Косинський Михайло, Козей Василь, Маціовський Франко.*
В. 85. Борецький Прокіп.
В. 110. Завальницький Іван.
В. 135. Зїз Текля, Зїз Стефан, Лазорцишин Лука, Мовчан Андрій.
В. 146. Чупа Василь М.
В. 154. Трухан Петро, Кеба Андрій, Кевич Марія.
В. 176. Михалько Григорій, Нагорняк Йосифа.
В. 187. Вічимишин Іван.
В. 213. Кобрин Михайло.
В. 221. Савчин Розалія, Савчин Микола.
В. 223. Ґідич Андрій.
В. 229. Волєський Гендрик, Пшибильський Яків.
В. 230. Ільчишин Михайло.
В. 263. Липка Роман.
В. 276. Мандзяк Йосифа, Надзяк Гаврило.
В. 278. Ґрибулич Марія.
В. 292. Любінська Ірина, Шітик Олекса.
В. 295. Намачинський Тимко.
В. 304. Ґрех Володимир, Буряк Петро.
В. 307. Прус Петро, Прус Анастасія, Церцовий Андрій.
В. 310. Винґринович Володимир.2
В. 326. Миклівщак Катерина, Миклівщак Андрій, Фордина Марія.
В. 334. Гомзяк Петро.*
В. 345. Кулековська Марія.
В. 361. Німець Олекса.
В. 365. Ґулик Марія, Ґулик Іван.
В. 370 .Вергун Роман, Кучірка Іван.
В. 375. Грицай Анна, Сельський Іван, Сельська Марія Анна.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ!

В. 20. Букса Ігнатій.
В. 38. Навогольник Марія, Навогольник Іван.
В. 98. Батіг Микола, Батіг Анна, Осащук Матвій.
В. 182. о. Даків Володимир.
В. 183. Дворчин Мирослав,* Шустакевич Ірина, Олексин Григорій,* Олексин Антін.*
В. 186. Присяжний Марія.
В. 199. Доскоч Олена, Доскоч Йосиф.
В. 274. Мусійчук Мрослава, о. Мусійчук Стефан.
В. 310. Урбанський Анна, Більська Марія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 53. Усик Анна.
В. 54. Дзюба Йосиф, Міта Михайло.
В. 203. Чернецький Мілдред, Чернецька Наталія.
В. 291. Наконечний Стефанія.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Войтович Марія, Дзвінчак Петро, Войтович Володимир,* Дзвінчак Катерина.
В. 8. Скробач Ттеодор Ф.,* Сокерка Тимофій.*
В. 9. Вашута Василь.
В. 11. Учин Михайло.
В. 20. Барщовський Іван,* Барщовська Текля.
В. 31. Кулька Анна, Палик Іван, Пограничний Михайло, Погранична Марія, Феценко Барвара, Васькович Михайлина.
В. 39. Опар Іван, Когут Петро.
В. 43. Царнеський Вінцентій С.
В. 55. Кінзерева Емілія.
В. 70. Нагребецький Михайло.
В. 86. Височанський Михайло.*
В. 94. Басько Семен.
В. 102. Підсадна Анна.
В. 112. Юнич Стефанія.
В. 120. Брошко Андрій.
В. 144. Бобола Іван,* Бобола Станислав.*
В. 146. Цимбалак Катерина.
В. 147. Мороз Мирослав.*
В. 164. Макар Пилип,* Генгер Кароль.*
В. 166. Фалат Анна.
В. 170. Кузьма Вікторія, Кузьма Григорій.
В. 171. Пелех Михайлина, Лупиняк Юлія.
В. 185. Юрковський Іван.
В. 193. Малішевський Михайло, Малішевська Марія, Малішевський Іван, Малішевський Петро.*
В. 202. Біндак Анна.
В. 204. Ольшанськи Теофіль.
В. 209. Бадяк Олена.
В. 218. Стахура Параска.
В. 229. Сітник Іван.
В. 242. Тренич Ева.
В. 260. Стиранка Катерина, Стиранка Розалія.
В. 266. Сивик Стефан.
В. 269. Бамбуровський Іван.*
В. 275. Обуховський Маріян.
В. 276. Андрусишин Петро.*
В. 285. Кривий Томко.
В. 292. Беньо Анна.
В. 300. Гумен Микола,* Петренко Дмитро, Кікта Петро, Олексюк Василь, Войник Василь, Кіндзера Михайло.
В. 302. Кульчинський Іван, Давидюк Іван.
В. 308. Картичак Михайло, мол.
В. 316. Тимчук Лука.
В. 319. Савчук Максим, Коник Михайло.
В. 321. Білінська Катерина.
В. 330. Павло Анна.
В. 336. Семенчук Параска.
В. 351. Стецяк Софія.
В. 361. Коваль Микола, Кикіш Йосиф.
В. 362. Мама Антін.
В. 364. Кальницький Василь,* Сало Іван.
В. 365. Ґулик Параскевія, Горват Марія.
В. 367. Тимків Іван, Кравецький Микола.
В. 375. Огар Петро,* Терлецький Станислав.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 7. Присяжна Марія.
В. 52. Доскоч Йосиф, Доскоч Олена.
В. 158. Урбанська Анна, Більська Марія.
В. 182. Мусійчук Мирослава, о. Мусійчук Стефан.
В. 217. Шевчук Анастасія.
В. 234. Дідур Константин.
В. 283. Навогольник Марія, Навогольник Іван.
В. 286. Барна Анна.
В. 292. Шустакевич Ірина.
В. 305. Батіг Микола, Батіг Анна, Осащук Матвій.
В. 373. Павлюх Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 53. Усик Анна.
В. 54. Дзюба Йосиф, Міта Михайло.
В. 203. Чернецький Мілдред, Чернецька Наталія.
В. 291. Наконечна Стефанія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 91. Афтанас Анна.
В. 146. Цимбаляк Марія, Цимбаляк Василь.
В. 170. Качмарик Анна.
В. 292. Злочовська Марія Л.
В. 338. Павчишин Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ.

В. 112. Подоляк Катерина.
В. 137. Молашевський Франко.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Гурейтяк Лука.
В. 10. Клянцко Йосиф, Кривоніс Григорій.
В. 67. Клянцко Африм.
В. 82. Півінський Іван.
В. 87. Ямельський Василь.
В. 98. Албата Іван.
В. 102. Пасечник Константин.
В. 104. Андрусечко Йосиф.
В. 120. Здреник Атанасій.
В. 133. Бардаль Михайло.
В. 136. Винник Микола.
В. 145. Патоник Павло.
В. 176. Ґулик Стефан, Круц Михайло.
В. 301. Сенів Матрона.
В. 339. Буречка Лука.
В. 361. Рокіцька Апольонія.
В. 368. Пророчок Анна.
В. 373. Зеленська Катерина.
В. 379. Гнидин Федьо.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком квітня 1937 р. було в У. Н. Союзі повнолітніх членів	22,055
В місяці квітні 1937 р. принято нових	103
В місяці квітні 1937 р. принято наново	89
В місяці квітні 1937 р. принято з переступними листами	18
В місяці квітні 1937 р. принято з інших кляс	9
Разом	22,274
В місяці квітні 1937 р. суспендовано	84
В місяці квітні 1937 р. відійшли з перест. листами	17
В місяці квітні 1937 р. відійшли до інших кляс	9
В місяці квітні 1937 р. відійшли на безплатне продовж.	2
В місяці квітні 1937 р. відійшли зі зворотом в готівці	6
В місяці квітні 1937 р. померли	21
Разом	139
З кінцем квітня 1937 р. в У. Н. С. було дорослих членів	22,135

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД:

В клясі Д.	на $ 100	1
В клясі А.	на $ 250	13
В клясі А.А.	на $ 500	141
В клясі В.	на $ 750	25
В клясі С.	на $1000	278
В клясі В.В.	на $1500	9
В клясі С.С.	на $2000	2

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	426
В клясі О-1000	на $1000	278
В клясі О-1500	на $1500	4
В клясі О-2000	на $2000	4

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	941
В клясі Р-1000	на $1000	593
В клясі Р-1500	на $1500	5
В клясі Р-2000	на $2000	4

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	662
В клясі Е-1000	на $1000	247
В клясі Е-1500	на $1500	6

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі W- 500	на $ 500	1,188
В клясі W-1000	на $1000	2,234
В клясі W-1500	на $1500	10
В клясі W-2000	на $2000	6
В клясі W-3000	на $3000	1

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі Т- 100	на $ 100	5
В клясі Т- 250	на $ 250	238
В клясі Т- 500.	на $ 500	4,269
В клясі Т- 75	на $ 750	638
В клясі Т-1000	на $1000	9,627
В клясі Т-1500	на $1500	218
В клясі Т-2000	на $2000	62
	Разом	22,135

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 8. Митятюк Олекса.
В. 10. Праскевич Марія, Праскевич Михайло, Праскевич Андрій.
В. 14. Малецька Ольга.
В. 30. Пек Елисавета Дзійн, Назар Дзеній, Пстрак Іван.
В. 43. Юз Франко, Юз Евген, Юз Марджорій.
В. 57. Коник Росилин.
В. 63. Буряк Ольга, Буряк Філярет, Буряк Анна.
В. 64. Верхолюк Ґерема, Щомак Стефан.
В. 65. Налепа Іван.
В. 115. Клюс Стефан, Клюс Іван.
В. 161. Дуда Павлина.
В. 164. Гунчар Олена, Ґелетій Бетій, Михнич Катерина.
В. 167. Новачук Розалія Марія 2.
В. 169. Ґеріґ Роберт.
В. 204. Рапій Фред, Рапій Розалія, Андрушин Ольга, Роман Іван, Кучмак Ігор.
В. 206. Ґембаровський Петро.
В. 258. Булька Емілія.
В. 276. Роман Йосиф.
В. 291. Попович Йосиф, Попович Іван, Ткач Павло, Ткач Микола, Савчак Володимир.
В. 295. Бурк Юлія, Бурк Йосифа.
В. 330. Шумлянський Стефан Франко.
В. 369. Коцан Василь, Коцан Анна, Богонос Анна.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 39. Кондрасевич Лев, Кондрасевич Юстина.
В. 50. Дзяд Дмитро.
В. 78. Маційовський Йосиф.
В. 85. Борецька Юстина, Борецький Володимир, Борецький Іван.
В. 97. Гладкий Михайло.
В. 135. Ґлушко Марія, Ґлушко Юрій, Ґлушко Дмитро, Ґлушко Анна.
В. 176. Демкович Михайло.
В. 345. Куліковська Іванна Маргарета, Куліковський Богдан, Куліковський Василь.
В. 361. Німець Олена.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 38. Наогольник Ґеновефа, Наогольник Анна.
В. 98. Батіг Стефан.
В. 199. Доскоч Олександра, Доскоч Йосиф.
В. 274. Мусійчук Ірина, Мусійчук Марія, Мусійчук Олекса, Мусійчук Ольга.
В. 361. Гузар Марія.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ.

В. 1. Дзвінчак Йосиф.
В. 8. Голят Марія.
В. 20. Годяк Елисавета, Годяк Йосиф.
В. 24. Полавська Варвара, Полавський Петро, Полавський Семен.
В. 31. Феценко Олена, Феценко Катерина, Феценко Леон, Феценко Дмитро, Феценко Юлія, Феценко Елисавета, Феценко Ева.
В. 84. Медвідь Костантин.
В. 95 Хемій Ольга.
В. 102. Підсадний Павло, Підсадний Пето.
В. 123. Драган Йосиф, Драган Володимир.
В. 151. Пікел Катерина.
В. 185. Юрковська Леонтія, Юрковський Петро.
В. 193. Папцун Едвард, Папцун Йосиф.
В. 204. Новіцька Софія.
В. 214. Дорош Софія.
В. 217. Шевчук Анна, Шевчук Дмитро, Шевчук Роман, Шевчук Софія, Шевчук Теодор.
В. 277. Барняк Анна, Барняк Олена, Рудий Олена.
В. 318. Палій Микола, Палій Олекса.
В. 334. Качоровський Лев.
В. 336. Семенчук Олена, Семенчук Анна.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 52. Доскоч Йосиф, Доскоч Олександра.
В. 182. Мусійчук Олекса, Мусійчук Ольга, Мусійчук Ірина, Мусійчук Марія.
В. 283. Наогольник Ґеновефа, Наогольник Анна.
В. 305. Батіг Стефан.
В. 357. Гузар Марія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

В. 21. Білас Софія.
В. 44. Яремчук Марія.
В. 45. Кіс Марія.
В. 57. Зальопана Ростислава Марія.
В. 78. Зятек Марія.
В. 91. Карваш Стефан.
В. 102. Мітросевич Микола.
В. 147. Касич Юлія.
В. 213. Скарбівський Володимир.
В. 271. Чучман Ольга.
В. 291. Курч Стефан, Наконечний Лев.
В. 292. Кіянчук Марія.
В. 300. Сцілена Марія, Сцілений Іван.
В. 317. Петришин Іван.
В. 336. Степанек Катерина, Кальницький Михайло, Кальницький Мирон.
В. 342. Ґураль Андрій.
В. 361. Костів Анна, Пула Евген.
В. 383. Вовк Роман.

ДІТИ ПОМЕРШІ:

В. 371. Онещук Лілліян.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком квітня 1937 р. було в У. Н. С. дітей членів	8,386
В місяці квітні 1937 р. принято нових	46
В місяці квітні 1937 р. принято наново	17
В місяці квітні 1937 р. принято з переступними листами	10
Разом	8,459
В місяці квітні 1937 р. суспендовано	42
В місяці квітні 1937 р. відійшли з пеерступними листами	10
В місяці квітні 1937 р. відійшли до старших чл. У.Н.С.	23
В місяці квітні 1937 померли	1
Разом	76
З кінцем квітня 1937 р. в У. Н. Союзі було дітей членів	8,383

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	6,140
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	1,734
В клясі 3-ій за 50 цнт .місячної вкладки	509
Разом	8,383
З кінцем квітня 1937 р. в У. Н. С. було всіх обезпечених	30,518

УВАГА,

котру кожний відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати й відповідно до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени Молодечого Департаменту, що тут проголошені в рекордовім звіті за квітень 1937 р. суспендованими, якщо бажають бути принятими наново в члени У. Н. Союза, повинні зголоситись до своїх відділів у протягу трицятьох (30) днів від дня опублікування отсого повідомлення про їх суспенсу та заплатити залеглі вкладки й інші належитости секретарям своїх відділів. Коли цього не зроблять до трицятьох днів від дня отсого повідомлення, то опісля будуть автоматично виключені з відділу і з Союза та втратять усі членські права, запомоги і привілеї, з винятком тих прав, які є застережені в нових родах обезпечення. Такі самі права й обмеження відносяться також до тих членів, які на протязі травня 1937 р. взяли переступні листи й ще досі не зголосилися з ними до інших правно існуючих відділів У. Н. Союза.

Дано в Джерзі Сіті, Н. Дж., дня 12. квітня 1937 р.

Дм. Галичин, гол. рек. сек.

З ПРИВОДУ ЮВИЛЕЙНОГО ЗЇЗДУ УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ В КАНАДІ.

Головна Управа Української Стрілецької Громади в Канаді проголосила десятий рік свого існування ювилейним роком своєї орґанізації. Цей рік почався 23 січня ц. р., а кінчиться 23 січня 1938 р. Про підготовку цього ювилейного року інформує українських читачів докладно канадійська націоналістична преса. Також інформує про зїзд УСҐ, що відбудеться в днях 2 до 4 липня ц. р. в Саскатуні, Саск., та про плянований альманах УСҐ.

Добре поінформувати про це також українських читачів у Злучених Державах Америки, бо ми, українці, повинні тямити, що кожний здоровий почин, що посилює акцію творення української держави, є для нас всіх однаково важний і бажаний; і ми, нинішне покоління, в обличчі будучих поколінь в однаковій мірі відповідаємо за ту нашу активність або неактивність в українській справі, в якій відповідають минулі українські покоління перед нами. Памятаймо і не забуваймо, що за те все, що ми нині творимо, або чого не творимо, буде нас історія не менше гостро судити, як ми судимо тих, які в часі визвольних змагань не станули на висоті свого завдання.

Як знаємо, Українська Армія до останньої хвилі по геройськи боролася на всіх фронтах за право до життя для української нації. Після нерівних змагань формально вона перестала існувати. Та не перестала вона існувати для українського народу. Більшість членів Української Армії досі живе і хоч вони здебільша розсіяні по цілому світі, то всетаки відчувають між собою духову лучбу, живуть думкою про віднову чинної Української Армії. Ці рештки давньої Української Армії, зорґанізувавшись, або будучи в стадії орґанізації по всіх осередках европейської та заокеанської еміґрації, є тими, котрі найбільше слідять і реєструють всі події світу, включно до тих кольосальних буджетів, які на випередки кожна держава ухвалює на створення своєї мілітарної сили.

Крім матеріяльного збросння кожна держава зброїться також морально. На мапі цілої земської кулі змагаються нині дві крайно ворожі духові струї: націоналізм і комунізм. Це мусить усвідомити собі ввесь загал; тим мусить зацікавитись також наша заокеанська еміґрація, якій доля призначили відограти таку саму, коли не більшу ролю, яку відограли інші народности: ірляндці, поляки, італійці, чехи й інші у відродженні їх держав. За двацять повоєнних років українська проблема поступнево здобуває собі в европейській політиці заслужене місце. У великій мірі діється це завдяки виразному політичному обличчі заокеанської еміґрації.

Серед цього заокеанського громадянства цілий ряд років живе бувше вояцтво Української Армії. Воно ширило серед нашого загалу традиції Української Армії та поглибляло ті цілі, за які колись ця Армія боролась. Це вояцтво до нині старається заохочувати нашу еміґрацію до помочи рідному краєві та до шукання за ґраницею тих чужих сил, які у слушний час піддержалиб чинно нашу державну концепцію. Це вояцтво попри свої власні орґанізації вступає також до інших націоналістичних орґанізацій в Злучених Державах, таких як ОДВУ, й старається оформити за океаном запілля для фронту на рідних землях.

Досі на еміґрації нараховується чотири станові орґанізації бувших українських військових, а саме, в Злучених Державах, Канаді, Арґентині й Бразилії. В Канаді становою орґанізацією є Українська Стрілецька Громада, яка, як було згадано, вступила в десяті роковини свого існування й проголосила цей рік ювилейним. Тому, що між чотирма згаданими орґанізаціями нема тіснішої лучби і кожна з них вивчає та приноровлюється до подій на свій лад, тому і збірний успіх їхньої праці не є такий, як повинен бути.

Якраз плянованим ювилейним зїздом Стрілецька Громада в Канаді задумує надати суцільність у праці заокеанського українського вояцтва. Цей зїзд повинен мати характер **всеамериканського зїзду бувших українських вояків.** З таким наміром проголошено цей ювилей і під таким гаслом має відбутися зїзд Стрілецької громади в Америці. Та щоб ці заходи увінчалися повним успіхом, цілий український загал мусить у тому напрямі кооперувати. Українське громадянство за океаном мусить побороти свою байдужність до справи українського війська, а з другого боку мусить спинити шкідливу роботу амбітних перевертнів, які в останніх часах починають робити впрост каригідну рекляму нашій еміґрації за океаном.

День Ювилейного Зїзду повинен мати в нас назву „День Української Армії", і то не тільки в Канаді, але всюди, де живуть українці. На українських землях нема ні одної леґальної військової орґанізації, бо вороги на це не дозволяють. Вони навіть нищать память і традицію геройських зусиль нашої армії та розкопують і зрівнюють могили наших стрільців. Проте дух Української Армії живе глибоко в душі широкого українського населення. Але коли цей дух не має змоги проявитися на рідних землях, підчинених окупантам, то він мусить орґанізовано проявитись тут на еміґрації.

Маємо досвідчених ґенералів, маємо кадру українських старшин, маємо стрілецтво в резерві та новий нарибок, що вправляється в чужинецьких арміях. Потрібно тільки це все взяти в орґанізаційні рамці й поміж поодинокими військовими орґанізаціями держати лучбу. Якщо наше громадянство хоче дочекатися світлого відродження української державности, то попри інші справи мусить рішуче піддержувати орґанізації військового характеру, мусить жертвувати на їхні потреби і цілі, а не тільки мріяти і співати стрілецькі пісні. Щойно тоді, коли українським військовим духом просякне цілий український загал, жінки, молодь, інтеліґенція, духовенство, селянство і робітництво, тоді ті, що очолюють цей рух, сміливіше поведуть це діло та викажуть більше досягнень. Вже найвищий час, щоби подіям тої доби, в якій інші держави витрачують міліярди на зброєння, ми, українці, встановили передове, а не назадницьке місце. Український нарід мусить іти під одне темпо зі світом і мусить остаточно покінчити з пацифізмом та всякими угодами з ворогами. Наші пацифісти сердяться на українських націоналістів, що вони ширять боєвий дух серед українського народу. Вони кажуть, що війна потягає за собою жертви. Але чому ці наші пацифісти не порахують усіх тих жертв, що потягнув за собою штучно викликаний голод в Україні? Тих жертв буде тричі стільки, скільки втратила німецька нація в часі світової війни. Також наші пацифісти бють у дзвін тревоги, що український націоналізм визначив собі крівавий шлях до осягнення національного ідеалу; а в той сам час ті самі пацифісти голосують за військовий буджет наших окупантів, які задумують гнати наших ополченців в боротьбу за їхню справу.

В тому самому часі, що Ювилейний Зїзд, відбудеться також у Саскатуні Конференція Краєвої Екзекутиви Українського Національного Обєднання в Канаді, Саск.

Богдан Зелений,
Саскатун.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО РОЗБУДОВИ СВОГО ПРОМИСЛУ.

Під сучасну пору багато наших громадян, що цікавляться громадськими справами, почали також ближче придивлятися розбудові нашого промислу. Зацікавлення це викликає в першій мірі таки сам розріст нашого промислу, який можна запримітити не тільки в старому краю, але також в Америці.

Кожний українець свідомо, або підсвідомо, відчуває вагу свого рідного промислу й хотів би, щоб гріш, витрачуваний з наших кишень, не йшов у чужі руки, але кружляв серед нас самих. Кожний свідомий українець бачить, скільки то що дня йде нашого гроша в чужі кишені. Можна сказати, що сотки тисяч, а впродовж року можна нарахувати грубі міліони. Частина очевидно мусить іти в чужі руки, але поважна частина з цього моглаб назад повертатися в українські русла, якби ми мали добре розвинений промисл, а також (що дуже важне) щоб свідомий загал піддержував клич „свій до свого" і йшов купувати до своїх бізнесменів.

Правда, що деякі наші бізнесмени не стоять уповні на висоті свого завдання, але вони оправдуютьея тим, що загал не піддержує їх як слід. Якби український загал піддержував їх, то вони моглиб уліпшити свій бізнес та станути на висоті найвибагливіших чужих бізнесменів. З цього виринає зачароване коло, що наш бизнес не розвивається тому, що загал не піддержує; а загал не піддержує, бо наш бизнес не розвинений як слід.

Але нераз наші покупці мають несправедливі закиди супроти наших бізнесменів та кажуть, що наші бізнесмени беруть дорожче від чужих. Деколи так буває, але не все. Ми знаємо, що деколи за ліпший товар треба більше заплатити. Біда в наших покупців є та, що вони не все визнаються на добрій якости. Нераз добру якість, як ось у споживчих товарах, важко запримітити оком. Здається, що одне і друге таке саме. Тимчасом ні. Різницю чоловік відчує щойно в шлунку, та й то не відразу, але аж по кількох місяцях, так, що він сам не знає, звідки в нього шлункові недомагання взялися. Тоді він платить грубі суми на лікарів. Якби він частину з тих грошей був видав на добрі і здорові продукти, то був би здоров і ще й гроша защадив би. А так і здоровля стратив і гроші.

В тому напрямку треба освідомлювати наш загал, щоб він добре визнавався на якості й не давався ошукувати. Несовісні чужі купці знають, де діставати лихі, надпсуті продукти. Вони дістають їх по дуже дешевій ціні. Потім вони можуть їх дешево відпродувати. Але, хоч їх ціна дешева, вони не варт навіть тих грошей, які люди за них платять. Очевидно, те саме може бути не лище зі споживчими продуктами, але також з усякими іншими. Маючи це на увазі, можна сказати, що наші бізнесмени не все винні. Винен також, і то дуже часто, наш широкий загал, який або занедбалий, щоби піти до свого, або не визнається на якості й заманений низькими цінами фактично дається ошукувати чужинцям. У тому напрямку ми мусимо освідомлювати свій загал і тій справі мусимо присвячувати більше уваги.

Коли ми розбудуємо свій промисл, то тоді велика частина того гроша, що ми його щоденно витрачуємо серед чужих, лишається серед нас. При помочі цього гроша можна буде розбудовувати далі наші рідні підприємства й давати нашим людям працю. А також тими грішми можна буде піддержати неодну патріотичну ціль як в Америці так і в старім краю.

М. Леськів,
Ню Йорк, Н. Й.

— Ти був учора в театрі?
— Так, на жаль, я нічого не бачив. Грали таку жахом пройімаючу драму, що гостям волосся ставало дуба, та я сидів в останньому ряді, то мені все заслонили.

Подружжя.

— Мені скучно.
— Ти все одно й те саме говориш! Чи я коли нуджуся?
— Велика штука!?
Таж ти є зі мною, а я з тобою!

ВІДОЗВА
ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА БІЩЕ, ПОВ. БЕРЕЖАНИ.

Дорогі Земляки! Доля розігнала Вас по цілому світі. Доля розлучила брата від сестри, дітей від родичів. Неодин поїхав у світ долі шукати. Дехто її знайшов, а дехто вернувся назад до рідного села. Та неодин з тих, що знайшов долю на чужині, мріє, щоб вернутися назад у рідне село. А ті, що не думають вертатись, бодай мають теплу згадку про рідне село й бажають йому всього найкращого.

Гадаємо, що й Вам, дорогі родимці з села Біще, рідне село миле і Ви йому бажаєте добра. Дорогі Вам також рідні сторони. Золота Липа, над котрою наші Січові Стрільці свою кров проливали, рідні Вам гори, на яких Ви теж колись неодну радісну хвилю провели.

Гарне наше село Біще, але бракує йому дуже одної річи: свого Народнього Дому. Ціла Галичина нині вкрилася гарними Народніми Домами, тільки наше Біще, на жаль, осталось позаду. Багато на це є причин. Та перш усього село було знищене світовою війною. В першій мірі люди мусіли відбудовувати свої господарства. А далі треба було відбудувати церкву, щоби було де Богу помолитись і щоб зберегти наших дітей від латинства. Потім прийшла черга на наші народні організації.

Ми заложили читальню „Просвіти" й кооперативу, які чудово розвиваються. Також придбали матеріял під Народній Дім. А тепер ми купили площу під цей Дім, яка коштує 850 злотих. Вже дали 300 зл. завдатку, а ще бракує 550 злотих, яких ми не всилі стягнути. Бо Ви знаєте, які в нас тепер обставини; нема за що купити сірника та ложку соли.

Тому прохаємо Вас, дорогі земляки, будьте такі добрі і зберіть жертву між собою та поспішіть нам з поміччю в будові Народнього Дому. Просимо слати гроші на руки Івана Ворони, що перебуває тепер в Америці: 116—19 Ave., Irvington, N. J., а він їх перешле нам. Ми його уповажнили до збірок на ту ціль. По переведенню збірки подамо звіт у часописах, щоб Ви були певні, що Ваш гріш дійшов на призначене місце. Вже наперед дякуємо Вам за жертву та остаємося зі щирим привітом від Рідної Землі. За видїл читальні: **Гринько Баран**, голова; **Степан Кузів**, секретар.

П. С. Ми вже вдруге звертаємося до Вас. Тому пару років, як ми були звернулися до Вас з проханням, та, на жаль, ніхто, крім гром. Гр. Болюха і Івана Ворони, не відозвався. А деж решта? Як не можете зложити більшої жертви, то зложіть найменшу, яку ми з подякою приймемо та запишемо її для памяти в „золотій книзі" й будемо споминати Вас з вдячністю. — Видїл читальні „Просвіти" в селі Біще.

СЕЛО В ЕСПАНІЇ.

Громадянська війна, що лютує в Еспанії, зацікавила ввесь світ. Бо, правду сказати, досі небагато знали чужинці про цю країну. Міст і містечок загалом в Еспанії небагато, а ті, що є чарно побудовані тай доволі добре живеться там міщанству.

Зовсім інший образ уявляє собою еспанське село. Не згадуючи Росії, нема сьогодні такої країни в Европі, де було б так занедбане село. Еспанський селянин дуже бідний, часто голодує, а нерідко недостає йому і води до пиття. Причиною того передівсім неврожайна земля та непригоже підсоння.

Середина Еспанії це піскова високорівня, схожа на африканську Сагару, де дуже гаряго в літі, а зимою дуже студено. Ба навіть літом після дуже гарячого дня наступає вельми холодна ніч. До того долучується тут недостача води. Хто має добру криницю, може доробитися багатства. Часто селянка мусить іти по воду кілька миль і віддати за неї останній гріш. А на хліб нема. Управляти землю дуже тяжко, а користь мала.

Мало в Еспанії селян, що мають свій власний шматок землі. Більшість селян — це дрібні орендатори (наємники), або двірська служба. До того ж умовини оренди та служби дуже тяжкі. Пояснюється це тим, що власники дворів самі в них не живуть, а навіть не знають, що в їх дворах діється. Все є в руках адміністраторів, переважно людей без чести та віри, використувачів, що деруть із народу десяту шкіру. Це багато причинилося до успіхів комунізму. Та комунізм не полагодить земельного питання. Мусить повстати нова програма, основана на справедливости та порядку; треба наділити безземельних землею. Словом повинна наступити основна перебудова еспанського села.

ЖИТТЯ ЯПОНСЬКОЇ РОБІТНИЦІ.

Дива читаємо про конкуренційні можливости японських фабрик. Та правда про японський промисл дивніша від усього, що могли ми здогадуватися на основі наших відносин.

Японія як промислова країна зробила великий поступ. Торкається це передівсім волоконного промислу. Навіть такий Манчестер не може конкурувати з Японією, бо японські бавовняні тканини дешевші від найдешевших англійських. Наприклад на японські ровери всі країни наложили дуже високе мито, а всеж ті ровери продістаються всюди. Хоч мито на японські ровери у Злучених Державах виносить 100% вартости навіть у такім далекім від Японії Ню Йорку, всеж продають тут ті ровери на половину дешевше ніж американські вироби.

Одною з головних причин, що японські промислові вироби продістаються скрізь, є те, що це промисл зовсім новий, бо величезна більшість японських волоконних фабрик поставлена за останніх двацять літ.

Як виглядає життя в японській фабриці? Візьмім для прикладу фабрику, в якій працює 2,000 робітників, а має 140,000 веретен. На всіх тих робітників усього 200 було мужчин. Вони дістають тижневу плату, а мешкають близько фабрики, разом із родинами. Місячно дістають пересічно по 60 енів, себто приблизно по 24 доляри. Дівчат принимають до фабрики переважно з найближчих околиць, а денно дістають по 66 сенів (один сен це сотна частина ена).

Мешкання та приналежности дають фабрики робітницям безплатно. За прохарчування—харчі дістають достаточні тричі денно — кожна робітниця платить 14 і пів сена денно.

Як бачимо, прожиток такий дешевий, що робітникам і робітницям ті низькі платні вистарчають. Ба, тому, що видають на життя так мало, можуть собі купувати ріжні річи та часописи. При кожній фабриці є велика читальня, що випозичає повісти та ілюстровані журнали.

Фабрика дбає про здоровля робітниць. Що дня відбувається 15-хвилинна, обовязкова для всіх руханка. При кожній фабриці є шпиталь, та хорих ніколи нема навіть один процент.

Є теж ріжні культурні організації та товариства. Найбільша жіноча організація „Білої Легії". Членки зобовязуються взаїмно до великої карности й обовязковости, бо гаслом організації є розумна ввічливість, вірність державі та спільна праця для збільшення добробуту рідного краю.

Раз на тиждень у такій організації відбуваються збори та відчити, на яких також дискутують над притчами Будди. Ось деякі з них: „Хто є паном своїх думок, може бути щасливий навіть тоді, як нічого не має... Завсіди будуйте все лише на властивому умі; це одинока річ, від якої можете бути залежні. Дбайте про освіту цього ума, бо тоді кожний шлях перед вами отвертий... Радійте життям. Світ сотворений на те, щоб ми були щасливі... Нічого не завидуйте іншим".

Працюють у фабриці на дві зміни. Чотири дні на місяць для відпочинку мусить дістати кожний. Крім того в кожній фабриці двічі до року відбуваються великі спортові змагання, раз на рік загальна прогулька (в травні). Фабрика уладжує для робітників концерти та кінематографічні вистави, а для дівчат час від часу танці.

Чи робітниці вдоволені своїм життям? Вони дивляться на працю у фабриках зовсім таксамо, як рекрути на військову службу. Вважають цю працю конечною перервою між своїм дитинством і пізнішим подружжям та материнством. Всеж праця у фабриці багато лекша, ніж труд, який жде робітницю після того, як вийде замуж.

Вкінці третім і не маловажним чинником японського промислу є дуже ощадна адміністрація підприємств і це, що японське господарське життя зовсім не знає „синекур" (вигідних посад).

У Японії дуже мало є так званих рекінів, що мають велитенські зиски з праці.

НЕМА ЗАСТУПНИКА

Ніщо, тільки час може вдосконалити й закріпити посмертну обслугу; на роки обслуги нема заступника.

Що ми були діяльними в нашім званню ще від 1900 року, це є річ першорядної ваги. Організація з меншим досвідом не може мати під собою такого певного ґрунту.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

ЖИТТЯ НА ВУЛИЦЯХ СТАРИННОГО РИМУ.

Коло 90 року після Христа Рим стояв на вершку свого великоміського розвитку. До „вічного" міста сходилися з усіх сторін світа юрби людей, що шукали нових вражінь або зарібку в могутньому осередку тодішньої цивілізації. Недостача мешкань і місцевий звичай були причиною, що дрібна торговля та промисл розташувався під отвертим небом на прилюдних місцях.

Сатирик Марсіяль (народився 40 року після Христа в Еспанії, помер 104 в Римі), добрий знавець тодішніх відносин у столиці світа, подає цікавий опис тодішніх порядків. Він пише:

„Ціле місто перемінилося в один великий заїзний дім. Всі вулиці позаймали крамарі та продавці, різники, шинкарі, цирульники (голярі). Зникли зовсім лінії вулиць; тут серед юрби увихаються і вимахують бритвами голярі, побіч висять на стовпах шинку фляшки з вином; закурені, димлячі гаркухні зайняли вулиці в усю ширину; преторії (шляхта) мусять іти серединою болотяними калюжами.

ВЕСНА І ВАШІ ХАРЧІ.
(Подає д-р Джан Л. Райс, комісар здоровля міста Ню Йорку).

Коли вже маємо на ринку подостатком весняної городини, то стараймось купувати їх для себе в потрібній скількості. Дуже густо можна подибати великий вибір ріжнородних ярин та зелені. Вважайте, щоб одна або дві з них знаходились на вашім столі підчас споживання харчу; вони принесуть вимагані зміни у вашім відживлюванню.

Хоч правда, що в теперішніх часах у Злучених Державах можна дістати свіжу зеленину майже кожного дня в році, а це завдяки скорій транспортації і способам охолоджування, то одначе ніяка з них, куплена підчас зими, не дорівняє щодо якости дозрілим весняним яринам. Природно, що ці останні є багатші в мінерали і вітаміни.

Крім одної чи більше варених листкових весняних ярин порадним є додавати щонайменше одну сиру яриному салату до щоденного харчу. Важним являється це тому, щоб запевнити для організму людини певні поживчі вітаміни, котрі можуть бути знищені підчас варення. Не треба забувати, щоб ярини варити, наскільки можливо, в якнайменшій скількости води. Однак ту воду чи юшку не виливати, але вживати до зупи чи сосу, бо там знаходяться вартісні мінерали.

В теперішню пору пересічна людина теж починає змінювати тяжку, зимову поживу на лекшу. Це є розумне поступування, бо як погода стає тепліщою, то організм людини вимагає менше харчевого палива. Молоко та молочні продукти, як масло, сир, тощо, надаються до більшого вжитку під цю пору, котрі теж постачають засобів для більшого зрівноваження харчу.

Зовсім природно, що більшість людей з приходом весни зміняє одежу на лекшу, щоб дати більше вигоди для організму. Подібні правила треба пристосовувати до поживи, котра має багато спільного з вигодою людини, подібно як одежа.

ФЛІС.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГРОСЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН
першорядне уладження, продам по приступній ціні. Добра нагода для доброго купця. Голоситись: 114-16
КЕНДИ СТОР,
609 E. 11th St., New York City

ГРОСЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН НА ПРОДАЖ.
Спосібність до прилучення бучерні. 112-17
Голоситись до:
729 ROSELLE ST., LINDEN, N. J.

BAYONNE AWNING SHADE & GLASS CO.
Виробляємо заслони від сонця до крамничних вікон і ґанків. **Направляємо також заслони. Споряджуємо Holland заслони до вікон** (side hemmed) **49¢ один, і венецькі жалюзії** (готові до вішання) **$3.75. Вставляємо збиті шиби дуже дешево.** Довідайтеся про ціну телефоном **Bayonne 3-5560.** 112-14
412 BROADWAY, BAYONNE, N. J.

НА ПРОДАЖ
ФАРМА 103 АКРІВ, около 70 до орання, решта друбий ліс, пасовиска, овочевий сад, потік перепливає, дім 11 кімнат, стодола і багато інших будинків. Ціна $2,350.
ДІМ на 8 родин по 4 кімнати (box rooms) і великий склеп під цілим будинком, окрема прибудівка, яка може бути на танці. З причини іншого інтересу властитель спродасть за дуже низьку ціну. Робіть скоро, бо це є велика дешевість. Вимагається малої готівки.
ФАРМА 50 АКРІВ при добрій дорозі, рівня, урожайна земля, ліс. РІКА. 7-кімнатний дім, електрика в домі, стодола і багато інших будинків. Властитель спродасть дешево, або заміняє за дім, або віддасть в аренду.
LINDEN, N. J. 5-лотовий наріжник (corner) 100x100. Всі містові уліпшення; при Балтімор Еве. і Генри ул. Велика будучність для людей інтересу. Будують нову фабрику автомобілів General Motors. Спродам дуже дешево.
Крім повищих маю великий вибір всілякого роду доми, фарми, споживчі склепи, ґросерні, ресторани і пиварні. Голоситися: 112,14-15
J. TANSKI,
17 Saint Mark's Place (E. 8th St.),
Tel. DRydock 4-9580. New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2416.
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

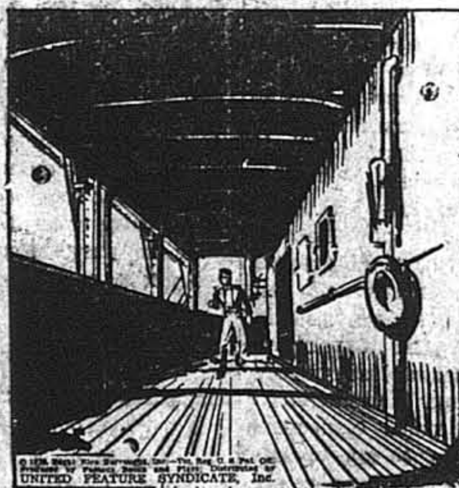
МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці, як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундертейкер заряджує погребами по ціні так низько, як $150.00. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET,
NEW YORK CITY
Dignified Funerals as low as $150.00
Telephone: Orchard 4-8088

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАІВ.

(22)

Коли Фарноль упав на долівку, Тарзан кинувся в ту сторону, звідки роздався вистріл. Обійшовши вугол, він знайшовся на великому коридорі. Але на коридорі не було нікого. Видно справник мусів податися в іншу сторону і змішався з пасажирами. Тарзан знав, що коли він не схопить справника відразу, то потім буде дуже тяжко це зробити.

Але голос револьвера звернув увагу й інших пасажирів а також корабельної служби. Побачивши, що сталося, старший офіцир дав приказ: „Перешукайте корабель. Знайдіть за всяку ціну револьвер, якого куля вбила цього чоловіка. Також зловіть справника". Але це не легко було зробити. Бо справник був не аматор, а професійний злочинець.

Хитрий Раглян, який вистрілом револьвера положив трупом Фарноля, знав добре, що робить. Він не тратив притомности ні на секунду. Виконавши свій злочин, він скоро викинув револьвер у море, а сам спокійно замішався в товпі. По хвилі він теж протиснувся до місця злочину і, побачивши окровавленого Фарноля, сказав: „Бідний чоловік. Переведім для його рідні збірку".

Юля Дейл звернулася до Тарзана. Вона вся тремтіла. „Цей корабель справляє мені чомусь великий внутрішній неспокій. Я боюся чого і не знаю, чого. Я буду щаслива, коли ми вже з нього висядемо й опинимося на суші", сказала вона. „Я подібно почуваюся", відповів Тарзан і по хвилі додав: „Та хто зна, можливо наші справжні труднощі зачнуться, коли ми висядемо".